

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 158

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 158", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 146.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb11val-shoot-workid62873.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

EPISTOLA CLVIII.

Til **

Intet zirer et Menneske meere end et ordentligt Levnet; intet conserverer ey heller meer et Menneskes Liv. Plinius den yngre anfører Exempler paa adskillige Romerske Herrer, der ved et ordentlig Levnet have udi stedsevarende Sundhed opnaaet en høy Alder. Det synes, at vor tilfælles Ven Metrodorus haver foresatt sig slige Mænds Plan til at efterfølge: Om han haver været lykkelig udi Imitationen, derom maa min Herre dømme af efterfølgende Beskrivelse. Metrodori Nat eller Hvile-Tiid varer præcise, saavel Vinter som Sommer, til Klokken 9 og 3 Minuter derover, og, saasnart han reyser sig af Sengen, kand man vide, hvad Klokken er, rigtigere end af noget Uhrverk. Da ringer han efter Stue-Pigen, hvis det er ikke paa de tvende Dage i Ugen, som hun hviler i hans eget Sove-Kammer (thi han er ogsaa derudi ordentlig, og haver afpassede Tider). Saa snart han er kommen i sin Slaap-Rok, tager han en maadelig Dosis af Brændeviin for at aabne Maven, som Medici sige, men tempererer den strax igien med Théé eller Café, som han Vexelviis bruger hver anden Dag. Derpaa setter han sig ned udi sin Lehne-Stoel; og, efterat han der paa nye haver taget en liden Morgen-Søvn, anvender han fast en heel Time paa Læsning af gode Bøger, hvoraf han fornemmeligen haver udvalt sig tvende, som han meener ikke kand læses for ofte. Den eene Bog er et aandeligt Skrift, som kaldes *Aabenbaringens Hoved-Nøgel*; den anden er en Samling af alle Rangs-Forordnin- 147 ger, hvilke han haver indsluttede udi eet Bind, udi hvis daglige Læsning han haver saaledes øvet sig, at han paa et Haar strax kand sige, udi hvilken Classe og ved hvilket Numer enhver Embeds-Mand og gradueret Person staaer. Han bekymrer sig fast ikke om anden Læsning alle Formiddage, holdende for, at de, som læse alle slags Skrifter, lære intet til Gavns. Naar Klokken præcise er 12 og 13 Minuter, gaaer han til Bords, og da gjør et godt Middags-Maaltid, skiønt det dog ikke gierne gaaer over 6 Retter. Naar Maaltidet er giort, sætter han sig paa sin Lehne-Stoel igien, tagende fat paa en Tydsk Bog, kaldet *en sand Christens Nat-Hue*; hvorudi han læser et Stykke, ikke saa meget af Andagt, som for at falde udi Søvn; hvilket er efter hans Huus-Doctors Raad: Thi Læsningen af samrne Skrift haver altid en saadan fortreffelig Virkning. Efterat han haver sovet en Time eller halvanden udi det hoyeste, kommer hans Pige ind med en stoppet Pibe af Knaster-Tobak, hvilken han udmøger; og, naar det er skeed, gaaer han halvandet hundrede Gange frem og tilbage paa sit Stue-Gulv, tagende ved hver 10. Gang en Friis af stærk Brasiliansk Snuustobak. Derpaa drikker han et Spits-Glas Brændeviin, som indeholder en tredie Deel af en Pæl: Og da er det, at han forfalder udi en aandelig Paroxysmus eller Bus-Kamp, og kalder paa Pigen. Mademoiselle Ignatia kommer da skielvende ind, saasom hun veed, at det vil gaae ud paa et Skriftemaal, som vil vare en heel Time. Han examinerer da hendes Forhold, bebreyder hende hendes Kiødelighed, og formaner hende til et nyt Levnet; hvilket hun altid med sammenfoldede Hænder lover, skiønt hun det aldrig holder; hvilket dog ey er hans Skyld. Efter at Catechisationen er til Ende, skrider man til Freds-Traetater; og lader da denne brave og føyelige Pige stedse see sin Docilitet; saa at paa hvert Sørge-Stykke følger som et lidet Nachspill; hvilket jeg dog troer skeer udi Æren, skiønt hans Fiender gjøre egne Cornmentarier derover: Men de kand derudi gjøre ham U-ret; thi de, som kiende Manden, have de Tanker om ham, at han er Me- 148 ster af sine Passioner om Dagen, og at han ikke confunderer Dag-Arbeyde med Natte-Forretninger. Hvert Arbeyde haver hos ham sin visse Tiid, saa at han end udi slige Lyster ikke viger fra sin strænge og afpassede Diæt. Hans Aftens-Maaltid, som derpaa følger, er tarveligt; thi han nyder da een Ret mindre end om Middagen. Naar Maaltidet er giort, kommer hans Pige ind, og piller ham udi Hovedet, indtil han bliver søvnig, og forlanger at gaae til Sengs. Pigen, efterat hun haver afklædet ham, gaaer da gemeenligen bort; thi jeg haver forhen viset, at det er ikkun tvende Gange om Ugen, at hun gjør ham Natte-Selskab. Paa selv samme Maade bortdrives alle Dage i Ugen, ja alle Dage udi Aaret. Om saadant Levnet er philosophisk, kand jeg ikke sige: Det maa dog alle tilstaae, at ingen Leve-Maade kand være meere ordentlig, saasom ikke alleene Timer, men endogsaa Minuter i alting i agt tages: Hans Uvenner sige vel: Hvorledes kand Devotion consistere med Brændeviin, og Straffe-Prædikener med Elskov? men adskillige fornuftige Moralister derimod vidne, at der er en slags Devotion, som avles af Liqveurs; thi der siges om Cato: Virtus ejus incaluit merò; item, at udi Elskov er intet ondt, naar ikkun Hiertet er godt, og at man ved Legemet ikke kand synde, naar Siælen er reen. Udi denne Tvistighed deciderer jeg dog ikke: Jeg haver ikkun alleene villet vise, at alt hvad, som findes hos denne Mand, er udi en net og ziirlig Orden, og at han i den Henseende af nogle regnes blant vore Tidens Philosophos. Jeg forbliver etc.